



ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ
ΑΛΟΓΟΣΚΟΥΦΗ

Οι οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας

Ενώ η ελληνική οικονομία έδειχνε να έχει εισέλθει σε μία περίοδο ήπιας ανάκαμψης μετά το 2016, και, μετά τις εκλογές του 2019, να επικεντρώνεται σε αναπτυξιακές μεταρρυθμίσεις, το 2020 ξέσπασε μια νέα μεγάλη διεθνής κρίση, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού (Covid-19).

Η κρίση της πανδημίας έχει οδηγήσει σε σημαντική επιδείνωση τόσο των βραχυχρόνιων όσο και των μεσοχρόνιων προοπτικών. Σύμφωνα με τις προβλέψεις όλων των διεθνών οργανισμών, η Ελλάδα προβλέπεται να αντιμετωπίσει μία πολύ βαθιά ύφεση το 2020, με μείωση του πραγματικού ΑΕΠ της τάξης 10%. Ακόμα και με σχετικά ευόαινες υποθέσεις, η πλήρης ανάκαμψη θα απαιτήσει κάποιο χρόνο πέραν του έτους 2021.

Η κρίση προκαλείται από μία μεγάλη εξωοικονομική διαταραχή που πλήττει όλα τα κράτη της παγκόσμιας κοινότητας και ιδιαίτερα τα κράτη της ΕΕ. Από την άλλη, η Ελλάδα δεν είναι διεθνώς απομονωμένη όπως συνέβη στις αρχές του 2010, με ευθύνη της τότε ελληνικής κυβέρνησης. Ωστόσο, ο αντίκτυπός της και ο τρόπος με τον οποίο θα επηρεάσει τα διάφορα κράτη-μέλη της ΕΕ θα είναι και πάλι κάθε άλλο παρά συμμετρικός για τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Η κρίση τελικά κινητοποίησε την ΕΕ να αναλάβει και κοινές οικονομικές και δημοσιονομικές πρωτοβουλίες, και πάλι σε αντίθεση με το τι συνέβη στην κρίση του 2010, όπου το κόστος της προσαρμογής μετακυλίθηκε αποκλειστικά στα εθνικά κράτη, και ιδιαίτερα στα κράτη της περιφέρειας της ευρωζώνης.

Ετσι, στις 21 Ιουλίου του 2020, το Συμβούλιο της ΕΕ συμφώνησε σε μία δέσμη μέτρων για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας, η οποία περιλαμβάνει ένα νέο προσωρινό πλέγμα μέτρων ύψους €750 δισ., με σκοπό την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης. Το μεγαλύτερο μέρος αυτού του ποσού κατευθύνεται στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Τα κράτη-μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να καταρτίσουν εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας στα οποία εκτίθενται οι μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές τους πρωτοβουλίες για τα έτη 2021-2023.

Με την ενεργοποίηση αυτού του κοινοτικού μηχανισμού, ο οποίος είναι πολύ σημαντικός για την Ελλάδα, ελπίζεται ότι οι οικονομικές επιπτώσεις της κρίσης αυτής θα αποδειχθούν προσωρινές και βραχυβίες και ότι η ευρωπαϊκή οικονομία θα μπορέσει να ανακάμψει σχετικά σύντομα μετά την ανακάλυψη αποτελεσματικών θεραπειών και εμβολίων για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού.

Προκειμένου όμως να κατορθώσει η ελληνική οικονομία να ολοκληρώσει στο εγγύς μέλλον το πέρασμα από την κρίση της πανδημίας στην ανάκαμψη δεν θα πρέπει να περιοριστεί στην αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, οι οποίοι ούτως ή άλλως είναι μία προσωρινή οικονομική βοήθεια. Θα πρέπει να προωθήσει όλες εκείνες τις μεταρρυθμίσεις που θα συνδυάζουν μονιμότερα τον στόχο της ανάκαμψης της παραγωγής και της απασχόλησης με αυτόν της διατήρησης της εξωτερικής ισορροπίας.

Το μείγμα πολιτικής, μέρος του οποίου θα μπορούσε να ενταχθεί άμεσα στο Πρόγραμμα Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2023, θα πρέπει να επικεντρωθεί σε περαιτέρω βελτιώσεις στην παραγωγικότητα και τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας και στην αύξηση των εγχώριων αποταμιεύσεων, προκειμένου να χρηματοδοτηθεί μία μονιμότερη αύξηση των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου, με βάση κυρίως εθνικούς πόρους. Αυτές είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την ενίσχυση της ανάκαμψης μεσοχρόνια.

Είναι σημαντικό η κυβέρνηση να μην απεμπολήσει λόγω της κρίσης τη μεταρρυθμιστική πολιτική στη βάση της οποίας εξελέγη. Είναι όμως το ίδιο σημαντικό, όλες οι πολιτικές δυνάμεις της χώρας να συμβάλλουν στον μέγιστο δυνατό βαθμό στην προώθηση όχι μόνο των άμεσων μέτρων στήριξης της οικονομίας εν μέσω της κρίσης, αλλά και των μεταρρυθμίσεων που είναι απαραίτητες μεσοχρόνια για τη δυναμική ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας.

Ο Γιώργος Αλογοσκούφης είναι καθηγητής και πρόεδρος του Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, πρώην υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών